

ANÀLISI

Les aigües bellugadisses en les grans constructores

Joaquim Perramon

Es grans grups empresarials de la construcció, que per la seva grandària a l'Estat espanyol ocupaven tradicionalment els sis primers llocs del rànquing de les empreses més importants, quedaran reduïts a cinc quan es materialitzi la fusió, la propera tardor, d'ACS (Activitats de la Construcció i Serveis) amb Dragados.

El grup ACS-Dragados, amb una xifra de negocis global de 9.962 milions d'euros el 2002 (5.541 milions Dragados i 4.420 ACS), se situa molt per davant dels altres. La xifra de negocis de la segona empresa en el rànquing, FCC (Foment de Construccions i Contractes), és de 5.497 milions d'euros, seguida del grup Ferrovial, 5.040; Acciona, 3.415, i OHC (Obrascon, Huarte, Lain), amb 1.772 milions.

L'activitat tradicional de les grans empreses constructores ha estat la construcció d'habitatges, que encara es manté. No obstant, les noves necessitats d'expansió, dins i fora d'Espanya, i d'una millor cobertura de riscos en cicles recessius, les han encaminades a entrar en altres activitats de la construcció, principalment en l'obra civil i infraestructures, així com en la prestació de serveis públics i logístics.

L'any passat, posem per cas, les activitats de FCC es van distribuir així: construcció, 2.613 milions d'euros (import net de la xifra de negoci); serveis, sobretot públics, 1.605 milions; entorn urbà, 305,2 milions, i ciment, 831,4 milions. El negoci no constructor representa el 55% del global. L'activitat d'Acciona es distribueix d'aquesta manera: infraestructures, 3.133,7 milions (grup consolidat); serveis logístics i portuaris, 297 milions, i 3,5 milions d'activitat corporativa. En aquest cas, el negoci no constructor arriba a un 20%.

Les restriccions en les inversions públiques i l'ajornament dels pagaments

d'obres i serveis per part de les administracions públiques van ser causa de crisis en grans empreses constructores, mancades de liquiditat per fer front a les despeses corrents. La sortida va ser la diversificació i les concentracions empresarials iniciades a principis de l'anterior decenni.

La concentració de FCC

Una de les concentracions empresarials en el sector de la construcció va ser el *pelotazo* pel grup FCC –que conserva la seu a Barcelona– al constituir-se amb la integració del grup Foment d'Obres i Construccions (FOC) i de Comycon (Construccions i Contractes). FOC era una companyia catalana centenària, solvent i seriosa en el pagament del dividend, que realitzava la part més important de les seves construccions i serveis públics a Catalunya: era concessionària de la meitat del servei de recollida de brosses de Barcelona. Però va entrar en crisi per la manca de liquiditat al ajornar-li el pagament de les obres i serveis, i possiblement també pel desgast ocasionat per les vagues salvatges.

Una altra concentració va ser el resultat de la fusió de Cubiertas i Mzov amb Entrecanales i Tavora, de la qual va sorgir Acciona. Amb la integració d'Obrascon, Huarte i Lain van crear OHL. De la compra d'Ocisa i l'absorció de Construccions Padrós –l'empresa de Badalona, que va fer suspensió de pagaments–, Ginés Navarro i Auxini en va resultar l'actual ACS. Finalment, Ferrovial va absorbir Agroman.

Entre les grans empreses espanyoles les fusions tornen a estar a l'ordre del dia per la necessitat d'augmentar de volum i així tenir la capacitat i la competitivitat per enfrontar-se en condicions a la internacionalització de l'economia i la globalització dels mercats. Les que cotitzen a borsa han demostrat

que són capaces d'augmentar de valor. El toc de corneta el va donar el president d'ACS, Florentino Pérez, al comprar l'any passat a SCH una participació del 23,5% en el capital de Dragados, per 900 milions d'euros. La compra d'aquesta participació donava a ACS el virtual de Dragados, ja que en tractar-se d'una participació inferior al 25% del capital, l'eximia formalment de l'obligació del llançar una *opa*. El tracte sobre la compravenda del paquet d'accions de Dragados, que era originari de la cartera industrial del Banc Hispano-Americà, va ser considerat un cop de mà, ja que es va fer sobtadament la vigília de la junta d'accionistes sense tenir-ne coneixement el seu històric president Santiago Foncillas.

Les operacions semblants fetes al marge del mercat corresponents a la venda del SCH a Sacyr del 24,5% de Vallehermoso, i de la venda pel BBVA a Bami del 23,9% de Metrovacesa, van fer que augmentessin les protestes de petits inversors i d'alguns fons internacionals. En el cas de Dragados, amb Florentino Pérez a l'aguait, el mes de gener passat va llançar una *opa* addicional amb la qual cosa ha complert amb la llei. Acciona ha donat una altra campanada i s'ha convertit en el tercer accionista de FCC en adquirir a Frère Bourgedis SA, grup inversor belga, un

Florentino Pérez, president d'ACS

8,6% del capital d'FCC, a 25,25 euros per acció. La participació d'aquesta societat en el capital de FCC, que era del 9,3%, ha quedat reduïda després de la venda al 0,6%. Els títols de FCC, suspesos cautelarment durant unes hores per la CNMV, es van revaloritzar un 5,49%, i es van cotitzar a 25,95 euros. Els d'Acciona ho van fer en un 6,72%, i es van cotitzar a 44,13 euros. En la sessió de tancament de la passada setmana, FCC va tancar a 25 euros l'acció i Acciona a 43,54 euros. La compra ha suposat un desemborsament per part d'Acciona de 286,25 milions d'euros, que aquesta empresa paga invertint part de les plusvàlues generades per la venda feta a finals del gener passat de la seva participació en Vodafone España (abans Airtel). Aquestes plusvàlues sumen 1.600 milions, per tant Acciona està en disposició de reinvertir en noves operacions per tal de gaudir de les deduccions fiscals.

Un lloc en el consell

La Compagnie Nationale de Portefille (CNP) –holding del grup familiar Frère Bourgedis– va comprar la participació a FCC l'any 2000, i Gèrald Frère va ocupar un lloc en el consell d'administració de FCC. Se suposa que el grup Frère ha obtingut en la venda una plusvàlua de 66 milions d'euros respecte als 200 milions de la compra de la participació. S'han fet tota mena de càbales sobre les intencions d'Acciona amb l'entrada a FCC. Si ens atenem a les precisions fetes per Acciona en l'informe lliurat a la CNMV abans de portar a terme la compra del paquet accionarial, es tracta d'una inversió financera estable, que no té intenció d'accedir al consell d'administració de FCC ni integrar les dues companyies. El capital de FCC està controlat majoritàriament per la societat B-1998 que disposa del 52,6% del capital. El 51% de les accions d'aquesta societat instrumental està en mans d'Esther Koplowitz i el 49% restant en les de Veolia (abans Vivendi Environnement). El futur depèn que es mantingui la fidelitat d'aquests accionistes a FCC, com fins ara. Altra cosa no es mereix aquest grup constructor de primera fila que s'ha caracteritzat, com bé ha reconegut Acciona, "per la qualitat de la seva gestió, la seva rendibilitat i la diversificació del negoci".

AGRICULTURA - ALIMENTACIÓ

La poma de Girona augmenta el 10% de les exportacions a la UE després de l'adhesió al protocol de bones pràctiques agràries de dues de les cooperatives productores.

Girona Fruits i Cooperativa Costa Brava, productores de fruita, i especialment de poma de Girona, van apostar recentment per l'adhesió al protocol de qualitat EUREP, que atorga l'Euro-Retailer Produce Working Group, associació formada per grans supermercats europeus líders en la distribució alimentària. Les cooperatives gironines es consoliden d'aquesta manera en la línia d'oferir al consumidor les màximes garanties de qualitat, entesa més enllà de les característiques de sabor i aroma. Totes dues complien ja amb les normatives de la Unió Europea relatives a la indicació geogràfica protegida i a la producció integrada, que estableix pràctiques de conreu respectuoses amb el medi ambient.

EUREP estableix un marc per al desenvolupament de bones pràctiques agrícoles en conreus de fruita i horta-

Produir amb garanties obre mercats

Susanna Barquín

lisses basat en el principi de la producció integrada, i reconeix la necessitat que el conreu ha de ser econòmicament viable i respectuós amb el medi ambient. L'objectiu principal és garantir als clients dels establiments associats a EUREP unes condicions òptimes de seguretat i qualitat en la fruita i hortalissa que s'hi comercialitza, de manera que la col·laboració entre productors i distribuïdors alimentaris ha de ser molt estreta, i cal complir amb tots els requisits de bones pràctiques acordats per EUREP abans de ser inclòs com a proveïdor de producte fresc en els establiments europeus adherits a aquest grup de distribució alimentària.

L'important esforç d'adaptació que han realitzat els productors associats a les cooperatives Girona Fruits i Cos-

ta Brava pel que fa a informatització de processos i incorporació de noves metodologies de treball que exigeix el protocol EUREP, així com el compliment de les exigències d'auditoria periòdica, es comença a veure reconegut. Les xifres manen, i l'increment de vendes als mercats europeus de les produccions d'aquestes cooperatives ha estat de més d'un 10% des de l'atorgament del *Manual de Bones Pràctiques Agràries*.

Si bé el preu és determinant per a un segment de mercat, el cert és que el consumidor està disposat a pagar més per un producte que li ofereixi confiança. La necessitat d'atendre les exigències de seguretat alimentària ha portat a supermercats i grans superfícies a competir en l'obtenció del

crèdit dels seus clients. En el cas dels productes frescos, que no tenen una tradició consolidada de marca, el valor afegit ve determinat per la garantia de traçabilitat, és a dir, aquell mecanisme de control que garanteix informació detallada de totes les baules de la cadena de producció, des de la terra fins al lineal.

Girona Fruits i la Cooperativa Costa Brava produeixen aproximadament el 10% de les pomes de Catalunya i disposen de modernes instal·lacions per a la classificació i el calibratge de productes, així com per l'emmagatzematge en fred. Com a cooperatives inscrites en la indicació geogràfica protegida Poma de Girona, els seus productes es comercialitzen en les categories extra i primera envasades en caixes o safates, i a l'etiqueta dels envasos cal que hi figuri "Poma de Girona. Indicació Geogràfica Protegida", a més del logotip que li correspon i el símbol comunitari, els quals constitueixen la millor garantia per al consumidor.